

BAUWEL, Louis van, rechtsgeleerde en hoogleraar te Leuven (Wiekevorst 15 maart 1888 - Kessel-Lo 14 december 1948).

Behaalde zijn doctoraat in de rechten te Leuven in 1912. Als stagiair werd hij in 1914 oorlogsvrijwilliger. Gewond te Lombardsijde, ging toen voor herstel naar Londen. Na de oorlog werd hij magistraat te Antwerpen en van 1927 af juridisch adviseur bij de firma Gevaert. Was hoogleraar te Leuven van 1931 tot 1944. Van 31 maart 1941 af was hij door ziekte verplicht zijn colleges te schorsen.

Als student raakte hij enthousiast voor de verneerlandering van het universitair onderwijs. Hij zat in de redactie van het Leuvense studentenweekblad *Ons Leven*, was voorzitter van de Antwerpse Gouwgilde (1911-'12), ondervoorzitter van het Katholiek Vlaams Hoogstudentenverbond (KVHV) (1911-'12), medewerker van de studentenkring *Met Tijd en Vlijt* en van het Vlaams Rechts-

genootschap. Tijdens zijn verblijf te Londen werkte hij mee aan het weekblad *De Stem* uit België, door Kanunnik Fl. Prims voor de uitgeweken Vlaamse frontsoldaten opgericht. Van 1921 af was Van Bauwel de spil bij het heruitgeven van het *Rechtskundig Tijdschrift voor België*, het enig rechtsgeleerde orgaan in het Nederlands in België.

Als hoogleraar was hij betrokken bij de vernederlandsing van de rechtsfaculteit te Leuven. Hij had de ongewoon zware opdracht de colleges in de juridische faculteit voor het eerst in het Nederlands te geven. Zijn voornaamste werk in dit verband was zijn groot handboek in vier delen over het burgerlijk procesrecht (1934-'40), waarmee hij baanbrekend werk voor het Nederlands heeft verricht. De bibliografie van zijn geschriften, tijdens zijn 10-jarige professorale loopbaan alleen, vermeldt 23 titels, waaronder zeer omvangrijke studies over bepaalde juridische vraagstukken en overzichten van de rechtspraak. Zijn werk vond zijn neerslag in de tijdschriften: *Rechtskundig Weekblad*, *Tijdschrift voor Notarissen*, *Annalen voor Rechtsgeleerdheid en Staatswetenschappen* en vooral *Rechtskundig Tijdschrift voor België*. In het *Rechtskundig Tijdschrift* schreef hij een artikel over de vervlaamsing van het gerecht. In 1928 en '29 schreef hij in hetzelfde tijdschrift drie belangrijke artikelen over de staatsrechtelijke kant van het taalvraagstuk in België, waarin hij de hoofdlijnen van een staatshervorming in federale zin en enkele nieuwe ideeën naar voren bracht, o.a. „De provincie Brabant, voor het grootste gedeelte Vlaamsch, zou moeten van het arrondissement Nijvel ontdaan worden, hetwelk bij de provincie Namen zou kunnen terecht komen. De Brusselsche agglomeratie zou eene tiende provincie vormen; eene (gewone) wet kan deze wijziging tot stand brengen (art. 1 Grondwet).” Prof. Van Bauwel behoorde in 1935 ook, met de professoren G. Eyskens, H.J. van de Wijer, Fl. van der Mueren e.a. en talrijke academici, tot de promotors van het Leuvens professorenweekblad *Nieuw Vlaanderen*, dat aan de gedachte van een Vlaamse concentratie op federalistische grondslag een geweldige impuls gaf. In dit blad publiceerde hij nog verscheidene artikelen over het federalisme. In het artikel, verschenen in het nummer van 12 oktober 1935, wijst hij op de mogelijkheid, bij het vastlopen van de ingewikkelde procedure tot grondwetsherziening, om te komen tot een splitsing van de wetgevende macht door extensieve interpretatie van artikel 46 van de Grondwet. Kamer en Senaat zouden eenvoudig bij reglement bepalen dat de algemene belangen door alle leden samen, de regionale door Walen en Vlamingen alleen zouden worden behandeld. Grondswetsartikel 38 (wijze van stemmen) zou in overeenstemming daarmee moeten worden geïnterpreteerd.

WERKEN: *Inrichting voor België van een „Raad van State” en het vraagstuk der administratieve Rechtspraak*, in *De Gids op maatschappelijk gebied*, jg. 15, nr. 4 (1920, p. 169-181); - *Hervorming der Bestuurlijke Rechtsmacht in Frankrijk*, in *Rechtskundig Tijdschrift* (1921, p. 74-76); - *De enkele rechter en de hervorming onzer rechterlijke instellingen*, in *Rechtskundig Tijdschrift* (1922, p. 85-91, 97-102, 113-118); - *De besturen optredend als rechtspersoon en als overheid*, in *Rechtskundig Tijdschrift* (1923, p. 165-172); - *De herziening van de rechterlijke inrichting en van de rechtspleging*, in *Rechtskundig Tijdschrift* (1923, p. 106-114); - *De vervlaamsching van het Gerecht*, in *Rechtskundig Tijdschrift* (1925, p. 57-66); - onder pseudoniem J. Terheyden, *Een staatsrechterlijk vraagstuk. De oplossing van den Taalstrijd*, in *Rechtskundig Tijdschrift* (1928, p. 113-176, 352-355); - *Schets van de*

rechterlijke inrichting in België (1929); - onder pseudoniem J. Terheyden, *De Staatsrechterlijke kant van de taalkwestie in België*, in *Rechtskundig Tijdschrift* (1929, p. 216-265); - *Handboek van het Burgerlijk Procesrecht*, 4 dln. (1934-'40). - Artikelen over federalisme in *Nieuw Vlaanderen* (28 september, 12 oktober, 7 december, 14 december 1935).

LITERATUUR: R. Victor, *Een eeuw Vlaamsch Rechtsleven* (1935); - *Rede uitgesproken op de lijkplechtigheden te Kessel-Lo (18 december 1948)* door mgr H. van Waeyenbergh, in *Jaarboek 1944-1948*, Kath. Univ. Leuven, LXXXVII (p. 286-290); - *Academische Herdenkingsrede... in de promotiezaal op 16 februari 1949* door prof. F. van Goethem, in *Jaarboek 1944-1948*, Kath. Univ. Leuven LXXXVII (p. 291-303); - W. Houtman, *Vlaamse en Waalse documenten over Federalisme* (1963); - R. de Nolf, *Federalisme in België als grondwettelijk vraagstuk* (1968); - H.J. Elias, *Vijfentwintig jaar Vlaamse Beweging 1914-1939*, III (1969).

RIGO DE NOLF

BAUWENS, F. *et al.* (A. de V. 15. 1. 1950)